

Czytając IX wydanie *Kaplan's Clinical Hypertension*

Osobowość, erudycja, talent kliniczny i znakomite pióro profesora Normana M. Kaplana urzekają każdego, kto zetknął się z tym najwybitniejszym hipertensjologiem naszych czasów. Pierwsze wydanie jego unikatowego dzieła — *Kaplan's Clinical Hypertension* — ukazało się w 1973 roku, kolejne pojawiają się co 4 lata. Najnowsze, IX wydanie niektórzy uczestnicy kongresu *American Heart Association* w Dallas mieli możliwość nabycia w listopadzie 2005 roku, natomiast szersza dystrybucja książki przewidziana jest przez wydawcę na początek 2006 roku.

Podręcznik z wielu względów jest niepowtarzalny. Przede wszystkim — z wyjątkiem części dotyczącej zagadnień pediatrycznych — jest to książka jednego autora. W przedmowie do najnowszej edycji Profesor pisze: „Jak przystało na mój wiek, zanim napisałem to wydanie książki zachorowałem na nadciśnienie tętnicze i borykałem się z jego kontrolą. Udało się. Wiele nauczyłem się, lecząc swoje nadciśnienie i wiedza ta została włączona do tekstu mojej książki”.

Wiedza, jaką zdobywamy, lecząc własną chorobę, jest niedostępna w żadnych bazach danych ani próbach klinicznych, nic bowiem nie jest w stanie zastąpić osobistych wrażeń i doświadczeń. Wiem to nie tylko z przedmowy Profesora N.M. Kaplana, ale i z doświadczeń płynących z dochodzenia do swojego optymalnego ciśnienia.

Rozdział pierwszy, poświęcony problemom populacyjnym, rozpoczynają następujące słowa: „Nadciśnienie niesie ze sobą rozpacz i nadzieję. Rozpacz — bo jest najczęściej występującym czynnikiem ryzyka o narastającej częstości występowania, źle kontrolowanym na całym świecie. Nadzieję — bo zapobieganie

temu schorzeniu jest możliwe (choć rzadko uzyskiwane), a leczenie nadciśnienia u większości pacjentów jest w stanie zredukować częstość udarów mózgu i zawałów serca”. Autor wymienia następujące czynniki niosące globalne zagrożenie dla ludzkości pod względem częstości występowania: niedożywienie, ryzykowne zachowania seksualne oraz nadciśnienie tętnicze.

Bardzo ważne jest podkreślenie przez Profesora, że nie tylko fachowi pracownicy systemu ochrony zdrowia są odpowiedzialni za zdrowie i dalsze losy licznej społeczności ze stanem przednadciśnieniowym. W zapobieganiu rozwojowi jawnego nadciśnienia w tej grupie osób muszą się zaangażować: architekci — planując obiekty do masowego uprawiania sportu; szkoły — czuwając nad właściwą aktywnością fizyczną młodzieży; wytwórcy żywności — racjonalizując zawartość tłuszczu i soli w produktach spożywczych; media — promując wybory zdrowej żywności; rodzice — przejmując odpowiedzialność za aktywność fizyczną swoich dzieci; dorośli — rozumiejąc przyszłe korzyści wynikające ze zdrowego stylu życia i przekazując te postawy młodszemu pokoleniom.

Następne rozdziały przynoszą syntetyczny przegląd wszystkich aspektów patogenezы, historii naturalnej nadciśnienia, znaczenia modyfikacji stylu życia, różnych postaci nadciśnienia wtórnego, leczenia farmakologicznego oraz postępowania w przełomach nadciśnieniowych. Każdy rozdział kończy bogaty zbiór piśmiennictwa, wśród którego możemy z satysfakcją odnotować nazwiska polskich hipertensjologów. Serdeczne gratulacje dla wszystkich cytowanych!

Osoby zainteresowane życiorysem Profesora N.M. Kaplana mogą poznać szczegóły na stronie internetowej:

KAPLAN'S
CLINICAL HYPERTENSION
EIGHTH EDITION

For Krystyna Knypl
Norman M. Kaplan
26 June 02

<http://www.utsouthwestern.edu/finddoc/professional/0,,13754,00.html>.

W 2001 roku *National Institutes of Health* uhonorował Profesora nagrodą *Great Teacher Award*, która niezwykle trafnie odzwierciedla jego talent dydaktyczny. Przed kilku laty mieliśmy możliwość osobi-

ście zachwycić się mistrzowskim sposobem prowadzenia wykładu przez N. M. Kapłana również w Polsce. Pamiętamy ten wykład do dziś.

Krystyna Knypl

Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Warszawie

Adres do korespondencji: dr med. Krystyna Knypl
ul. Niemcewicza 7/9, m. 128, 02-022 Warszawa
tel.: (022) 658-13-38
e-mail: krystyna.knypl@compi.net.pl